

L:a Veddinge, Ha. Uppst. W. Rucksten

1931

3656

Kus. And. Olsson } 1841

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

1.

Förning: kakor m.m.

Då de skulle på gille, skulle de ha "förning" med sig. Till denna hörde två höns, ett "smörslav", "kräm-kagor" och "spödekagor". På begravningar skulle de dessutom ha mjölk med. Det varade i regel två dagar, då mannarna bjödos, och då fingo töserna gå dit med mjölken. Den höga smörtoppen pringlades med en sked. Kräm-kakorna voro vid begravning garnerade med svart socker och rött vid bröllop. De beställdes hos bagare.

"Ringarekvingan" borta vid kyrkan var duktig att baka spödekagor. Äggen skiljdes. Blommorna vispades först i ett kar en kvart med socker, vitorna vispadestill hårt skum. Rördes sedan samman och hälldes på trärullen, som sakta vändes över en öppen eld.

Sockerkagorna bakades i tre lav med de övre mindre och mindre.

Förning:

Höns

Smörslav

Krämkagor

Spödekagor

Mjölk

Sockerkagor.

3656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.

Kyrkogrimmen:

En gammal bekant till far: Anders Nilsson, försäkrade, att det var sant med kyrkogrimmen, att de skulle mura in något levande. Den skulle likna liksom en hund.

Kyrkogrimmen

3656

61a.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

3

Per Andersson, kallad "Bädder"

Klok gubbe.

Ibland kunde de inte få smör. De 'va' då besyn-
nerlitt, men de 'ä' sannt. De sökte då honom. Förste
gången, skulle de inte få smör, men näste gång lyckades
de 'bra. Han läste nå 't, men ingen försto ' va' han
läste. Mensedan fingo de alltid smör.

Svårt få
smör.

Från Häckeberga sökte de honom för 'tannavärk'.
En gång var det en som sökte honom, som inte hade tan-
navärk. Men gubben säg det genast och sade: "du har inte
tannavärk, men du kan få....", och det fick han med
besked, innan han kom hem.

Tannavärk

De sa, att han hade en svarter bok, som han
läste i.

3656

61a
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

4

Förvännen synen.

En gång var det en, som hette Rapp, som kunde förvännen synen på folk. Han kröp genom en stor kubb, så det spragade, tyckte alla som sågo på. Men då kom det en tös och såg honom krypa utanpå stocken. Detta ropade hon till de andra, men med detsamma förvände han synen på henne också, så hon tyckte hon vadade i vatten, så hon måste lyfta kjolarna högt över huvudet.

Så slög /slukade/ Rapp skomakarens kvinga, så trätofflorna stack ut genom halsen.....

De sa' att de' va' så sannt!

3656

H: a.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

5

"Skäverkaka":

Om ett barn hade "skäver" o sådant brukade de söka en kvinna, i Västermarken, som ödelagt ett barn. De skulle då baka av nio sorters olika mat en kaka och ge barnet tre dar i rad / vilka minns jag inte/. Det skulle hjälpa mot 'völlta' sjukdomar o.d.

Skäverkaka
Barnamörders
ka ger råd.

3656

Hid.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

6.

Barn, som har svårt att sova

När ett barn inte kunde sova, skulle de stjäla något från en granne, och låta barnet sova på detta, men sen skulle de lämna det tillbaka, annars hjälpte det inte.

3656

71a
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

7

Gå med stjärnan

Förr gick här två gubbar omkring flera
dar. De kommo från Wemmenhög och hit och hade en stor
stjärna med ljus i. De stannade till vid varje gård och
sjöngo och fingo traktering.

Gå med
stjärnan.

L. Beränge, Sk.

3656

h.e
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

8.

Talesätt:

När solen går i väster
är de glada de bäste.

Nu ä' de' mad i attans styva timmar
å se'n ä 'de' mad igen.

3656

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

9.

Gårdens olika avdelningar: rum m.m.

De olika rummen på gården kallade de:

"Stuan, kammaren, sterset, bästu / bakom stuan, mittför
farstun/ sommerstuen / ute på gövelen/"

Så var det "kola n, hästalan och loen".

Där var lergolv. De körde in leret och blötte och slog
med en 'slaga' och en 'stöd'. De hade lagt ner något i
golvet, men vad det var kommer jag inte ihåg.

Lergol v

3656

714
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

10.

Kornsådd

Kornet skulle säas, då päraträna blomnade.

3656

7. d.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

11.

Kors i sädesdösen

Far talade om, att hans förfäder 'korsade'
'säddryssen', så att inte 'spöget' vid påsk skulle få
makt med dem.

3656

719. P. 12
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

12.

Malttorcor:

Vid Lars Pers' vid Korset' låg en malttorra,
'kölna'. Byn hade kölnan gemensamt, men nu har den inte
brukats på länge, annars brukade vi där själva torka
maltet, sedan det först fått gro hemma. Senare började
vi byta korn och malt med bryggarna, som började köra
omkring.

Malttorra.

3656

77 sam.
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

15.

'Brydegrav:

Vi brukade ha brydegrav i trädgården. Den var ett par alnar djup och flera alnar låg. Linet lades på järnstänger, som vi lånat av smeden. En kvinna satt nere i gropen och 'kölnade'/eldade/ och en passade linet, för det kunde mycket lätt taga eld, om de inte såg upp. Först kölnade de med långhalm, sedan med 'skävern'/avfallet, som de fick vid brytningen/.

Brydegrav

3656

För att få tur med vävningen:

Vid vävning brukade de säga - och säger ännu förresten, då någon kommer in i stuan, då de hålla på att sätta upp väven:

"Nu får du trinna//träga, lyfta benet högt upp/, så blir skälet höjt!"

Vävning.